

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W GDAŃSKU**

RGD.61-48/08/IW

Gdańsk, 22 września 2008r.

DECYZJA NR RGD. 39/2008

Na podstawie art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów

z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 134, poz. 939) – działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - umarza się, jako bezprzedmiotowe, postępowanie prowadzone przeciwko przedsiębiorcy: Bożenie Niegrebeckiej prowadzącej Przedszkole Niepubliczne „Twórczej Aktywności Dziecka” z siedzibą w Szczecinie pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

o których mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na stosowaniu we wzorcu *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny postanowień § 3 ust. 4 o treści: „Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 pkt 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola”* uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc.

UZASADNIENIE

W I kwartale 2008 r. przeprowadzono postępowanie wyjaśniające mające na celu kontrolę wzorców umów stosowanych w obrocie konsumenckim przez przedszkola niepubliczne, działające na terenie województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego, pod kątem zgodności postanowień zawartych w tych wzorcach z przepisami Kodeksu cywilnego,

z uwzględnieniem klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W ramach postępowania wyjaśniającego dokonano m.in. analizy wzorca umowy o nazwie: *Umowa płatnicza z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny* Kontrola ww. dokumentu wykazała, że zawarto w nim postanowienie, które może naruszać zbiorowe interesy konsumentów, w związku ze stosowaniem postanowień umownych uznanych

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL./FAX (058) 346-29-32, 346-29-33, 301-51-75

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „SOKiK”, za niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej „Rejestrem”.

Mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy, postanowieniem nr 204 z dnia 23 kwietnia 2008 r., zmienionym następnie postanowieniami nr 383 z dnia 24 lipca 2008 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu” lub „Prezesem UOKiK”, wszczął z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: Bożenie Niegrebeckiej prowadzącej Przedszkole Niepubliczne „Twórczej Aktywności Dziecka” z siedzibą w Szczecinie postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na stosowaniu we wzorcu *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny* postanowień § 3 ust. 4 o treści: „*Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 pkt 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola.*” uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc.

Przedsiębiorca - w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania - poinformował, że przekazany przez niego wzorzec *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny* nie jest „...wzorcem stosowanym wobec konsumentów. Wzorzec przekazany Prezesowi UOKiK stanowił jedynie projekt wzorca umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do przedszkola niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny 2008/2009, a więc na przyszły rok szkolny. Zgodnie bowiem z § 10 ust. 5 i 6 Statutu Przedszkola, Przedszkole świadczy usługi opiekuńczo - wychowawcze przez cały rok szkolny, który obejmuje okres od dnia 01.09. do 31.08. Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 01 września a kończy się z dniem 31 sierpnia następnego roku. Ponieważ umowy zawierane są z rodzicami przez Przedszkole na czas określony, tj. okres jednego roku szkolnego, nie doszło jeszcze do zawarcia żadnej umowy według przesłanego do Prezesa UOKiK wzorca. Wzorzec ten nie został także do chwili obecnej przedstawiony rodzicom, których dzieci korzystają z usług przedszkola, bądź którzy chcieliby umieścić swoje dzieci w Przedszkolu w przyszłości. W chwili obecnej Przedszkole ma zawarte z rodzicami wyłącznie umowy płatnicze z tytułu uczęszczania do przedszkola niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny 2007/2008. Umowy te jednak nie zawierają postanowień § 3 ust. 4 wzorca w/w umowy w brzmieniu: „*Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 ust. 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola.*” W celu zdyscyplinowania rodziców do regularnego uiszczania czesnego, rozważano dopiero możliwość dokonania zmiany wzorca umowy w ten sposób, iż dotychczasowy § 3 ust. 4 w brzmieniu: „*w szczególnych przypadkach strony mogą ustalić inny termin opłaty czesnego niż określono w § 3 ust. 4*” stanowić miał nowy ust. 5 w § 3, natomiast § 3 ust. 4 miał otrzymać brzmienie: „*Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 ust. 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola.*” Po otrzymaniu wezwania do przekazania wzorca umowy, omyłkowo przesłano Prezesowi UOKiK projekt nowego wzorca umowy, a nie umowę stosowaną i zawieraną z konsumentami. (...)

W celu udokumentowania złożonych wyjaśnień, Przedsiębiorca przesłał wzorzec umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do przedszkola niepublicznego „Twórczej Aktyw-

ności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny stosowany w rzeczywistości w latach poprzednich oraz w roku szkolnym 2007/2008 oraz przykładowe 10 umów zawartych z konsumentami. Z treści przekazanych dokumentów wynika, że nie zawierają one

w § 3 zakwestionowanego, nowego ust. 4 w brzmieniu: *„Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 ust. 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola.”*

Ponadto Przedsiębiorca oświadczył, że w związku z faktem, że zakwestionowane brzmienie ust. 4: *„Nie uiszczenie opłaty w terminie podanym w § 3 ust. 3, jest jednoznaczne z zerwaniem umowy i wypisaniem dziecka z Przedszkola”* stanowi postanowienie niedozwolone wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych nie będzie ono stosowane. W przypadku zajścia okoliczności uzasadniających odstąpienie od umowy, stosowany będzie tryb postępowania wynikający z przepisu art. 491 kodeksu cywilnego, a konsumenci będą wzywani do spełnienia świadczenia w dodatkowy, odpowiednim terminie.

Złożone przez przedsiębiorcę wyjaśnienia znajdują potwierdzenie w przekazanych Prezesowi UOKiK dokumentach: wzorcu *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14* stosowanym w roku szkolnym 2007/2008, kopiach 10 przykładowych umów zawartych z rodzicami oraz wzorcu *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14* obowiązującym w roku szkolnym 2008/2009.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

System oświaty w Polsce obejmuje – zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm) – przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy). Z kolei, jak głosi preambuła do wymienionej ustawy o systemie oświaty, *„oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa”*. Świadczenie przez przedszkola edukacji w ramach systemu oświaty jest zatem usługą o charakterze użyteczności publicznej, co potwierdza również wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt XVII Ama 36/02, w uzasadnieniu którego Sąd stwierdza m. in., iż przedmiotem działania szkoły niepublicznej są usługi o charakterze użyteczności publicznej, tj. edukacja. Status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów potwierdza również w odniesieniu do osób prawnych organizujących lub świadczących usługi o charakterze użyteczności publicznej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt III SK 22/04.

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca Bożena Niegrebecka prowadząca Przedszkole Niepubliczne „Twórczej Aktywności Dziecka” z siedzibą w Szczecinie, które zostało w dniu 8 sierpnia 1994 wpisane do ewidencji działalności oświatowej pod numerem KO-I-4013/199/94, jako osoba fizyczna świadcząca usługi edukacyjne o charakterze użyteczności publicznej, jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zasady działania Niepublicznego Przedszkola „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie zostały określone w opracowanym przez Przedsiębiorcę Statucie Przedszkola, w którym zamieszczono m.in. postanowienia regulujące wzajemne prawa i obowiązki: prowadzącego Przedszkole i jego pracowników, a także konsumentów korzystających z usług Przedszkola.

W ramach prowadzonej działalności Przedsiębiorca zawiera z konsumentami umowy określające zasady świadczenia usług wychowania przedszkolnego.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 105 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, gdy postępowania z jakichkolwiek przyczyn stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzje o umorzeniu postępowania.

W prowadzonym postępowaniu administracyjnym w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów Prezes Urzędu zakwestionował praktykę Przedsiębiorcy polegającą na stosowaniu w obrocie konsumenckim wzorca umowy, w których zawarte zostały postanowienia o treści tożsamej z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Jak wynika z wyjaśnień i dokumentów zebranych w toku postępowania, wzorzec *Umowy płatniczej z tytułu uczęszczania do Przedszkola Niepublicznego „Twórczej Aktywności Dziecka” w Szczecinie ul. Świerszczowa 14 na rok szkolny ...* przekazany Prezesowi UOKiK w toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego i będący przedmiotem oceny w prowadzonym postępowaniu w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie był w dacie wszczęcia tego postępowania wzorcem stosowanym przez Przedsiębiorcę w obrocie konsumenckim, a jedynie opracowywanym projektem wzorca umowy, który miał obowiązywać w nowym roku szkolnym 2008/2009. W dacie wszczęcia postępowania w obrocie konsumenckim stosowano wzorzec umowy o tej samej nazwie, jednak nie zawierający kwestionowanego postanowienia.

Zgodnie z brzmieniem art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w sprawach nieuregulowanych, do postępowań przed Prezesem UOKiK, zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Art. 105 § 1 k.p.a. stanowi, że jeżeli z jakichkolwiek przyczyn postępowanie stało się bezprzedmiotowe organ administracji publicznej umarza prowadzone postępowanie. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której mowa w tym artykule, będąca przesłanką jego umorzenia oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego. Ustalenie istnienia tej przesłanki stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji poprzez jego umorzenie, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie co do jej istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym.

Bezprzedmiotowość postępowania może wynikać z kilku różnych przyczyn, które mogą mieć zarówno podmiotowy, jak i przedmiotowy charakter. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu¹ przyczyny te mogą powstać na skutek faktów naturalnych lub zdarzeń prawnych, tj. w sytuacjach np. śmierci osoby fizycznej, ustanie bytu prawnego osoby prawnej lub organizacyjnej itp. W rozpatrywanej sprawie należy stwierdzić, iż wystąpiła przyczyna niwecząca postępowanie o cesze przedmiotowej, jaką jest ocena w prowadzonym postępowaniu zapisów wzorca umownego, stosowanego przez Przedsiębiorcę w obrocie konsumenckim. Potwierdza to ustalony i przedstawiony stan faktyczny.

Konsekwencją wykazania przesłanki o bezprzedmiotowości prowadzonego postępowania antymonopolowego jest wydanie decyzji o jego umorzeniu, które ma charakter obligatoryjny.

W związku z tym, że przedmiotem oceny Prezesa UOKiK w prowadzonym postępowaniu administracyjnym nie był wzorzec stosowany w obrocie konsumenckim, prowadzone postępowania uznać należy za bezprzedmiotowe i je umorzyć.

Zgodnie bowiem z reprezentowanym w doktrynie poglądem ustalenie bezprzedmiotowości postępowania *„stwarza obowiązek zakończenia postępowania [...] przez jego umorzenie, ponieważ nie będzie podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości mającej istotny wpływ na wynik sprawy”*².

Powyższe stanowisko znajduje również uzasadnienie w orzecznictwie. I tak zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 maja 1998r. (sygn. akt I S.A./Kr/1141/97) *„w myśl art. 105 § 1 K.pa., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Użycie przez ustawodawcę słowa „wydaje” a nie „może wydać” oznacza, że wydanie decyzji o umorzeniu postępowania jest obligatoryjne, gdy postępowanie stało się bezprzedmiotowe z jakiegokolwiek przyczyny”*. Natomiast zgodnie z tezą wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 kwietnia 1995r. (sygn. akt S.A./L.dz. 2424/94), *„z bezprzedmiotowością postępowania (art. 105 § 1 Kpa) mamy do czynienia wówczas, gdy w sposób oczywisty organ stwierdzi brak podstaw prawnych i faktycznych do merytorycznego rozpatrzenia sprawy”*.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

¹ B.Adamiak, J.Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego, Komentarz, C.H.Beck, W-wa 1996, s. 462 i następne.

² Tamże, s. 461-463.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i konsumentów
Dyrektor Delegatury w Gdańsku

Roman Jarząbek

Otrzymuje:

Pani
Bożena Niegrebecka
Przedszkole Niepubliczne
„Twórczej Aktywności Dziecka”
Ul. Świerszczowa 14
70- 115 Szczecin